

macon

MACON OY · ESITYS

VSME ja yritysvastuu

Vapaaehtoinen kestävyysraportointi pk-yrityksille

2026 · Johanna Alakerttula

Sisältö

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN LIITTO

1. Kestävyysraportoinnin tausta: CSRD, ESRS ja VSME
2. VSME:n rakenne
3. Perusmoduuli (Basic Module)
4. Laajennettu moduuli (Comprehensive Module)
5. VSME matkailualalla
6. VSME Käytännössä
7. Hiilijalanjäljen laskenta ja Scope 1–2 ja Maconin palvelut

Macon lyhyesti

- Macon Oy on oululainen asiantuntijayritys, joka auttaa yrityksiä rakentamaan kestäväää ja kannattavaa liiketoimintaa.
- Osaaminen kattaa bio- ja kiertotalouden, energiasektorin, yritys vastuun, hiilijalanjäljen laskennan, elinkaariarvioinnit ja ympäristövaikutusten arvioinnin.
- Keskeisiä osaamisalueita:
 - Bio- ja kiertotalous
 - Hiilijalanjälki ja elinkaariarviointi ja yritys vastuun
 - Luontoarvot ja biodiversiteetti
 - Ilmastovaikutukset ja uusiutuva energia
 - YVA, EPD ja ympäristöluvat
 - ISO 9001, ISO 14001 ja ISO 45001 -järjestelmät
- Asiakkaita ovat mm. valmistava teollisuus, energia-ala, matkailu- ja tapahtumateollisuus, jätehuolto, elintarviketeollisuus, IT-ala, pk-yritykset, kunnat ja alueelliset kehittämisorganisaatiot.

Yritysvastuu ja kestävyysraportointi

Yritysvastuu

Yrityksen vastuu toimintansa vaikutuksista ympäristöön, ihmisiin ja yhteiskuntaan – osa liiketoimintaa ja riskienhallintaa.

Ympäristövastuu (E): päästöt, energia, luonnonvarat, jäte ja luonnon monimuotoisuus.

Sosiaalinen vastuu (S): henkilöstö, työturvallisuus, ihmisoikeudet ja paikallisyhteisöt.

Hallinto (G): hyvä hallintotapa, etiikka, korruption torjunta ja läpinäkyvyys.

Kestävyysraportointi

Vastuullisuustyön ja sen vaikutusten järjestelmällistä mittaamista ja raportointia sidosryhmille.

Tekee ESG-suorituskyvyn näkyväksi ja vertailukelpoiseksi, kuten taloudellinen raportointi.

Raportointia ohjaavat standardit: ESRS (CSRD:n mukaan) ja pk-yrityksille VSME.

Hyötyjä: läpinäkyvyys, luottamus, rahoituksen ja asiakkuuksien edellytys sekä jatkuva parantaminen.

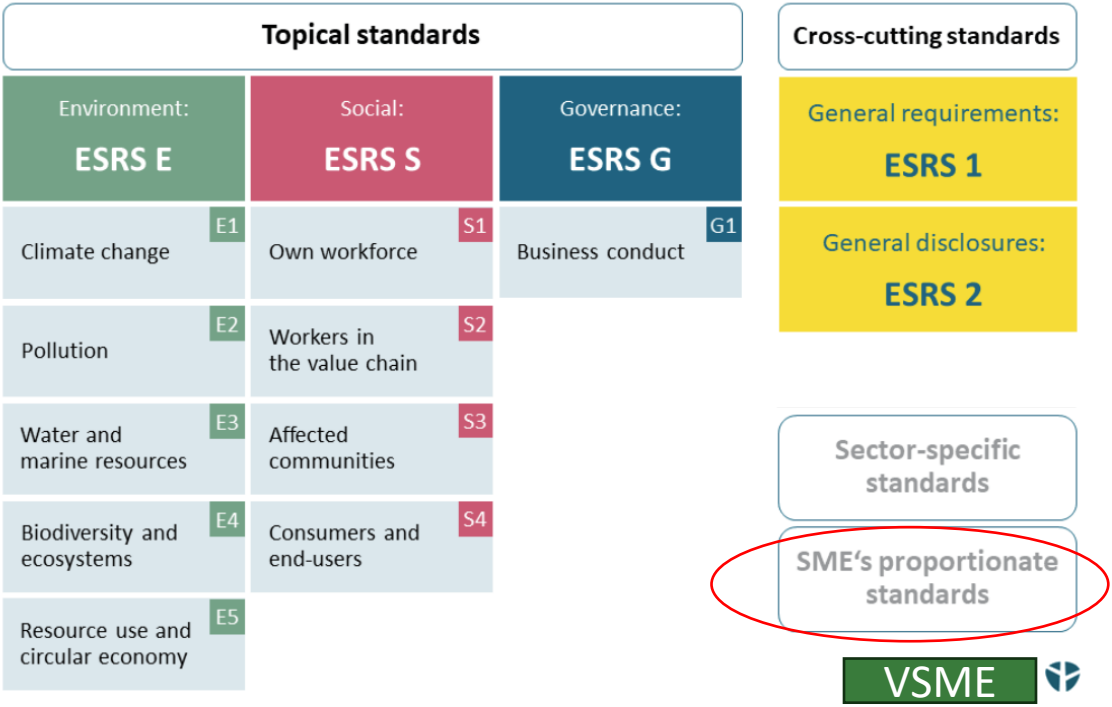
01

Kestävyysraportoinnin tausta

CSRD-direktiivi, ESRS-standardit ja pk-yritysten vapaaehtoinen VSME-standardi.

Kestävyysraportointi

- CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) tuli sovellettavaksi vuoden 2024 alusta, ja ensimmäisten yritysten raportointi sen mukaisesti alkoi 2025.
- Tavoitteena oli selkeyttää kestävyysraportointia ja tarjota yhtenäinen, yleisesti hyväksytty kriteeristö.
- CSRD otti käyttöön sitovat eurooppalaiset kestävyysraportointistandardit (ESRS), jotka kattavat kaikki kestävyiden osa-alueet.
- PK- yrityksille tehtiin oma raportointistandardi eli VSME

ESRS standards

VSME lyhyesti

- VSME (Voluntary Sustainability Reporting Standard for SMEs) on EFRAGin kehittämä vapaaehtoinen kestävyysraportointistandardi, joka julkaistiin joulukuussa 2024.
- Se on suunnattu mikroyrityksille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille, jotka eivät kuulu suoraan CSRD:n piiriin.
- VSME tarjoaa selkeän viitekehyksen raportoida vastuullisuudesta ja vastata sidosryhmien kasvaviin tiedontarpeisiin.
- Yritys päättää itse, mitkä moduulit (perus ja laajennettu) ovat sen toiminnan kannalta hyödyllisiä.

VSME:n tarjoamat hyödyt

- Vastaa suurten asiakkaiden tietotarpeisiin
 - Tarjoaa tiedon, jota suuret yritykset pyytävät toimittajiltaan.
- Helpottaa rahoituksen saantia
 - Vastaa pankkien ja sijoittajien tietotarpeisiin.
- Parantaa kestävyysaasteiden hallintaa
 - Tukee kilpailukykyistä kasvua ja vahvistaa kestävyyttä lyhyellä, keski- ja pitkällä aikavälillä.
- Edistää kestävämpää ja osallistavampaa taloutta

ESRS (CSRD) vs. VSME

Näkökulma	ESRS (CSRD)	VSME
Tarkoitus	Kattava, pakollinen raportointi	Yksinkertaistettu, vapaaehtoinen kehys
Soveltamisala	Keskisuuret/suuret ja listatut yhtiöt	Mikro- ja pk-yritykset
Vaatimukset	Yksityiskohtaiset, kaksoisolennaisuus	Perustason mittarit, ei kaksoisolennaisuutta
Kohderyhmä	Sijoittajat, viranomaiset, arvoketju	Suurasiakkaat ja rahoittajat
Resurssit	Resurssi-intensiivinen	Kevyt ja joustava
Varmennus	Kolmannen osapuolen varmennus pakollinen	Ei pakollista varmennusta
Velvoittavuus	Oikeudellisesti sitova, sanktiot	Vapaaehtoinen, ei sanktioita

02

VSMEn rakenne

EFRAGin joulukuussa 2024 julkaisema vapaaehtoinen kestävyysraportointistandardi pk-yrityksille.

VSME:n rakenne

Perusmoduuli

Minimivaatimus ja edellytys laajennetulle moduulille. Yleistiedot, energia, työvoima ja hallinto.

Laajennettu moduuli

Vapaaehtoinen, rakennettu sijoittajia, rahoittajia ja kumppaneita varten. Enemmän strategiaa ja ESG-tavoitteita.

Tietojen laatu

Tiedon on oltava olennaista, luotettavaa, vertailukelpoista, ymmärrettävää ja todennettavaa.

03

Perusmoduuli (Basic Module)

Yhdentoista ESG-näkökulman (B1–B11) käytännöllinen lähtökohta pk-yrityksen kestävyysraportointiin.

Perusmoduuli: B1–B11

Yleiset tiedot ja ympäristö

B1 – Valmistelun ja strategian perusta

B2 – Käytännöt kestävään talouteen siirtymisessä

B3 – Energiankulutus ja kasvihuonekaasupäästöt (Scope 1 ja 2)

B4 – Pilaantuminen (ilma, vesi, maaperä)

B5 – Biodiversiteettivaikutukset

B6 – Veden käyttö ja hallinta

B7 – Resurssien käyttö, kiertotalous ja jätehuolto

Työvoima ja hallinto

B8 – Työvoiman yleiset ominaisuudet

B9 – Työvoiman terveys ja turvallisuus

B10 – Palkkaus, työehtosopimukset ja koulutus

B11 – Korruption ja lahjonnan vastaiset ilmoitukset

B7 ja B8

B7 – Resurssien käyttö, kiertotalous ja jäte

Soveltaako yritys kiertotalouden periaatteita ja miten (mm. jätteen synnyn ehkäisy).

Vuosittainen jätemäärä tyypeittäin (vaaralliset / ei-vaaralliset).

Kierrätykseen tai uudelleenkäyttöön ohjattu jäte.

Merkittävien materiaalivirtojen vuosittainen massavirta (esim. valmistus, rakentaminen, pakkaaminen).

B8 – Työvoima: yleiset ominaisuudet

Työntekijämäärä (henkilöstömäärä tai kokoaikaisina vastaavina).

Erittely: työsopimuksen tyyppi (tilapäinen/vakituinen), sukupuoli ja maa.

Vähintään 50 työntekijän yritys ilmoittaa myös vaihtuvuusasteen.

B9 ja B10

B9 – Työvoima: terveys ja turvallisuus

Rekisteröityjen työhön liittyvien onnettomuuksien määrä ja osuus.

Työhön liittyvistä vammoista ja sairauksista johtuvien kuolemantapausten määrä.

B10 – Palkkaus, työehtosopimukset ja koulutus

Maksetaanko vähintään sovellettavaa minimipalkkaa.

Palkkaero naisten ja miesten välillä (voidaan jättää pois, jos alle 150 hlö; kynnys laskee 100:aan 7.6.2031).

Työehtosopimusten piirissä olevien osuus.

Keskimääräinen koulutustuntimäärä työntekijää kohti, eriteltynä sukupuolen mukaan.

04

Laajennettu moduuli

Comprehensive Module rakentuu perusmoduulin päälle ja vastaa sijoittajien, pankkien ja suurasiakkaiden tietopyyntöihin.

Laajennettu moduuli: C1–C9

Strategia ja ympäristö

C1 – Strategia: liiketoimintamalli ja kestävyysaloitteet

C2 – Käytäntöjen ja tulevien aloitteiden kuvaus

C3 – GHG-päästöjen vähennystavoitteet ja ilmastonmuutos

C4 – Ilmastoriskit

Sosiaalinen ja hallinto

C5 – Lisätiedot työvoiman ominaisuuksista

C6 – Ihmisoikeuspolitiikat ja -prosessit

C7 – Vakavat negatiiviset ihmisoikeusloukkaukset

C8 – Tulot tietyiltä sektoreilta ja poissulkeminen EU-viiteindekseistä

C9 – Sukupuolten monimuotoisuus hallituksessa

C6 ja C7

C6 – Ihmisoikeuspolitiikat ja -prosessit

Onko yrityksellä eettiset ohjeet tai ihmisoikeuspolitiikka omalle työvoimalle? (Kyllä/Ei)

Kattaako se: lapsityövoima, pakkotyö, ihmiskauppa, syrjintä, onnettomuuksien ehkäisy tai muu?

Onko yrityksellä valitusmenettely omalle työvoimalle?

C7 – Vakavat ihmisoikeusloukkaukset

Onko vahvistettuja tapauksia omassa työvoimassa: lapsityövoima, pakkotyö, ihmiskauppa, syrjintä tai muu?

Jos on, kuvaus toteutetuista toimenpiteistä.

Onko tietoa vahvistetuista tapauksista arvoketjussa, vaikutuksen alaisissa yhteisöissä tai loppukäyttäjien osalta?

05

VSME matkailualalla

Matkailu on vahvasti riippuvainen luonnosta ja sen vetovoimasta –
kestävyysraportointi tukee alan pitkäjänteistä kilpailukykyä.

Miten Green Key ja muut vastuullisuusmerkit yhdistetään VSME raportointiin?

- Vastuullisuusohjelmat (esim. Green Key, Ekokompassi tai Sustainable Travel Finland) eivät korvaa VSME-raporttia, vaan ne toimivat datan lähteinä ja käytännön työkaluina.
- Sertifikaatit ja standardit täydentävät toisiaan seuraavasti:
 1. Matkailuyrityksen sertifiointia varten on yleensä jo valmiiksi mitattava ja seurattava tiettyjä ympäristöindikaattoreita. Tämä data voidaan siirtää suoraan VSME-perusmoduuliin.
 2. Energia ja päästöt: Vastuullisuusmerkkien kriteerit edellyttävät sähkön- ja lämmönkulutuksen seurantaan sekä vedenkulutuksen ja jätemäärien seurantaan. Nämä lukemat syötetään sellaisenaan VSME:n ympäristöosion energiankulutus- ja
 3. Scope 1 & 2 –päästöt voidaan laskea päästödataan perustuen.
 4. Vaikka perusmoduuli painottaa lukuja, siinä voidaan esittää myös yrityksen vastuullisuuskäytäntöjä ja -politiikkoja. Esim. Green Key -sertifikaatti on sidosryhmille (kuten matkanjärjestäjille tai pankeille) kolmannen osapuolen todistus siitä, että yrityksen kuvailemat prosessit ja ympäristöjohtaminen ovat todella käytössä.

Miten matkailijatoimijat hyödyntävät VSME raportointia?

LEVI SKI RESORTIN KEHITTYVÄ YMPÄRISTÖOHJELMA

MITEN EDISTYMISESTÄ VIESTITÄÄN

Levi Ski Resort jakaa tietoa ympäristöohjelmansa edistymisestä säännöllisesti seuraavien kanavien kautta:

- › Levin vastuullisuusohjelman [verkkosivu](#)
- › Paikan päällä olevat näyttöpisteet vierailijoille
- › Vuosittaiset kestävän kehityksen raportit kumppaneille ja sidosryhmille (VSME – vapaaehtoisen kestävän kehityksen raportointistandardin mukaisesti)

Levi Ski Resortin päivitetty ympäristöohjelma on konkreettinen ja mitattava suunnitelma lumivarmuuden ja vastuullisuuden yhteensovittamiseksi hiihtokeskuksen toiminnassa.

VSME Käyttöönotto matkailuyrityksessä

- Perusmoduuli on suunniteltu aloitteleville pk-yrityksille, eikä se vaadi monimutkaista kaksoisolennaisuusanalyysiä. Se keskittyy pääasiassa numeerisen kestävyysdatan ja minimivaatimusten täyttämiseen.
- 1. Vastuiden jako ja tavoite: Määrittele kuka matkailuyrityksessänne kerää tiedot.
- 2. Päätä, raportoidaanko tiedot konserni- vai yksittäisen yrityksen tasolla.
- 3. Kerää tiedot perusmoduulin kolmesta päälohkosta:
 - **Ympäristö (E)**: Energian- ja vedenkulutus, kiinteistön jätteet ja yrityksen suorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 1 ja Scope 2). Laske hiilijalanjälki Scope 1-2
 - **Sosiaalinen vastuu (S)**: Työntekijöiden määrä, työturvallisuus, sukupuolijakauma ja työsuhteiden laatu. Rahoitus ja sertifikaatit
 - **Hallinto (G)**: Liiketoiminnan eettiset periaatteet sekä mahdolliset viralliset vastuullisuustavoitteet.
- VSME-data täydentää sertifikaatteja kuten Sustainable Travel Finland, Green Key ja EU-ympäristömerkki.

06

VSME käytännössä

Raportoinnin huomiot, käyttöönotto, ekosysteemitason hyödyntäminen ja Maconin palvelut.

VSME – huomioitavaa

- Vuosittainen päivitys, jos raportti laaditaan suurten yritysten tai pankkien tarpeisiin.
- Ajallinen yhdenmukaisuus tilinpäätöksen kanssa; muuttumattomista tiedoista voi viitata edellisvuoteen.
- Tiedon tulee olla johdonmukaista tilinpäätöksen kanssa, ristiviittauksia käyttäen.
- Ensisijainen tarkoitus on tiedottaa nykyisiä ja mahdollisia liikekumppaneita; yritys voi halutessaan julkaista raportin.
- Konsernin emoyhtiön suositellaan laativan raportti konsernitasolla, tytäryhtiöt mukaan lukien.

Macon auttaa VSME-raportoinnissa

VSME-raportit

Macon laatii VSME-standardin mukaisia kestävyysraportteja pk-yrityksille avaimet käteen -periaatteella.

Automaattinen pohja

Käytössämme on automaattinen raporttipohja, joka nopeuttaa ja yhdenmukaistaa raportin tuottamisen yrityksen ilmeellä.

Hiilijalanjälki ja ilme

Laskemme Scope 1–2 (ja tarvittaessa Scope 3) -päästöt ja tuotamme raportin asiakkaan brändin mukaisena.

Esimerkki: Arvo Sijoitusosuuskunta 2025

- Macon laati Arvo Sijoitusosuuskunnalle VSME-perusmoduulin mukaisen kestävyysraportin vuodelta 2025.
- Raportin keskeisiä lukuja:
 - Liikevaihto 27 milj. €, henkilöstö 7 (4 naista, 3 miestä), toimipaikat Oulu ja Ylivieska.
 - Energiankulutus 10,8 MWh ja kasvihuonekaasupäästöt 3,4 tCO₂e (Scope 1: 2,9 / Scope 2: 0,5).
 - Vedenkulutus 5,5 m³; jätteen lajittelu ja kierrätys; kaikki työsuhteet vakituisia.
- Raportti kattaa perusmoduulin B1–B11 ja kuvaa myös Arvon ilmastovaikutuksia sijoitustoiminnan kautta.
- Lue koko raportti: arvosijoitus.fi/app/uploads/Arvo_kestavyysraportti_VSME_2025.pdf

07

Hiilijalanjäljen laskenta

GHG-protokolla jakaa päästöt kolmeen luokkaan. VSME:n perusmoduuli (B3) edellyttää Scope 1- ja Scope 2 -päästöt.

Hiilijalanjälki lyhyesti

- Hiilijalanjälki lasketaan GHG-protokollan (Greenhouse Gas Protocol) mukaan ja ilmoitetaan hiilidioksidiekvivalentteina (tCO₂e).
- Päästöt jaetaan kolmeen luokkaan:
 - Scope 1 – suorat päästöt omista tai hallinnassa olevista lähteistä
 - Scope 2 – epäsuorat päästöt ostetun energian tuotannosta
 - Scope 3 – muut epäsuorat päästöt arvoketjussa (ei vaadita VSME:n perustasolla)
- Laskennan vaiheet:
 - 1. Määritä raja-alue (organisaatio- ja toiminnallinen raja-alue)
 - 2. Kerää aktiviteettidata (kWh, litrat, km)
 - 3. Kerro päästökertoimilla ja summaa tCO₂e:ksi
 - 4. Valitse perusvuosi seuranta- ja tavoitteita varten

Scope 1 ja Scope 2 -laskennan periaatteet

Scope 1 – suorat päästöt

Yrityksen omista tai sen hallinnassa olevista lähteistä.

Oman ajoneuvokaluston polttoaine (benssiini, diesel).

Kiinteistöjen lämmitys omalla polttoaineella (öljy, maakaasu, puu, pelletti).

Prosessi- ja teollisuuden suorat päästöt.

Karkauspäästöt, esim. kylmäaineet jäädytys- ja ilmastointilaitteista.

Scope 2 – ostetun energian päästöt

Ostetun sähkön, kaukolämmön, -kylmän ja höyryn tuotannosta.

Kaksi laskentatapaa:

Sijaintiperusteinen – alueen keskimääräinen sähkön päästökerroin.

Markkinaperusteinen – ostetun sähkön todellinen kerroin (alkuperätakuut, vihreä sähkö).

Päästöt ilmoitetaan bruttona, ilman kompensatiota.

Matkailun hiilijalanjälki käytännössä

Scope 1

Omat ajoneuvot, moottorikelkat ja veneet sekä kiinteistöjen oma lämmitys (öljy, kaasu, puu).

Scope 2

Ostosähkö ja kaukolämpö majoitus-, ravintola- ja ohjelmapalvelutiloissa.

Scope 3

Usein suurin erä: asiakkaiden matkat kohteeseen, hankinnat, ruoka ja alihankinta. Ei vaadita perustasolla, mutta olennainen.

Yhteenvedo: CSRD vs. VSME

Ominaisuus	CSRD	VSME
Pakollisuus	Kyllä, suurille ja listatuille pk-yrityksille	Ei, vapaaehtoinen
Kohderyhmä	Suuret yritykset, listatut pk-yritykset	Listaaamattomat pk-yritykset
Standardi	ESRS	Kevyempi pk-yritysten standardi
Laajuus	Kattava ESG koko arvoketjusta	Yksinkertaisempi raportointikehys
Tiedonkeruu	Laaja: Scope 1–3, biodiversiteetti jne.	Keskeiset tiedot, joustavampi
Sidosryhmät	Viranomaiset, sijoittajat, pörssi	Asiakkaat ja rahoittajat
Käyttöönotto	Merkittäviä prosessi- ja järjestelmämuutoksia	Helposti omaksuttava kehys

Lähteet ja lisätietoa

- VSME-standardi (EFRAG)
 - [efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/VSME Standard.pdf](https://efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/VSME%20Standard.pdf)
- EFRAGin VSME-projekti ja materiaalit
 - efrag.org/en/projects/voluntary-reporting-standard-for-smes-vsme/concluded
 - efrag.org/en/search?search=VSME
- EFRAGin koulutusvideot
 - Highlights and introduction to the VSME
 - A deep dive into the Basic Module
 - A deep dive into the Comprehensive Module ja VSME-ekosysteemi
- ESRS-standardien kuvaus: denkstatt.at/en/esrs-standards-explained

macon

Kiitos – ota yhteyttä

Johanna Alakerttula

Erityisasiantuntija

johanna.alakerttula@macon.fi

050 549 7275

macon.fi